

2020/2009(INI)

23.9.2020

СТАНОВИЩЕ

на комисията по култура и образование

на вниманието на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

относно укрепването на свободата на медиите: защита на журналистите в Европа, слово на омразата, дезинформация и роля на платформите (2020/2009(INI))

Докладчик по становище (*): Диана Рибa и Хинер

Асоциирана комисия – член 57 от Правилника за дейността

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по култура и образование приканва водещата комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

1. счита, че за да се води борба с дезинформацията и невярната информация, да се възстанови атмосферата на доверие в медиите и да се противодейства на заплахите за демокрацията, е необходима всеобхватна стратегия на ЕС за медийна и информационна грамотност, разработена в сътрудничество с държавите членки и организациите на гражданското общество, която да има за цел да се предостави възможност на всекиго в ЕС да установява източниците на новини и да оценява критично съдържанието на медиите, да разбира разликата между редакционно и търговско съдържание и да разпознава разликата между мнение и факт; счита, че медиите и организациите на гражданското общество са от ключово значение за насърчване на медийната грамотност и предотвратяване на разпространението на словото на омразата;
2. подчертава, че през последното десетилетие състоянието на свободата на медиите се влошава бързо в цяла Европа, като пред нея възникват предизвикателства, ясно видими в съдебните дела, официалните запитвания, докладите на европейските институции и неправителствените организации; счита, че макар това влошаване може да се отдаде на редица правни, политически и икономически фактори, институциите на ЕС трябва да зачитат и защитават основните права на свобода и плурализъм на медиите като основен стълб на демокрацията, заложен в Хартата на основните права на Европейския съюз;
3. призовава Комисията и държавите членки да увеличат усилията си за справяне с дезинформацията и невярната информация, чиято цел е да подкопаят доверието в демократичните основи на Европа, да ги идентифицират като заплахата за Европейския съюз и неговите държави членки и да предложат подходящо увеличение на финансовите и човешките ресурси за борба с този феномен;
4. приветства неотдавнашното стартиране на Европейската обсерватория за цифрови медии – платформа, чиято цел е да спомогне за свързването в мрежа на проверителите на факти и изследователите и да предостави на работещите в медиите, преподавателите и отделните хора информация, с помощта на която по-добре да разпознават фалшивите новини; изразява увереност, че обсерваторията ще спомогне за събирането на най-добри практики и за изготвяне на програмите за медийна грамотност в съответствие с най-новите открития; изисква информацията, свързана с обществената безопасност, да бъде представяна по ясен и прост начин, включително в достъпни и използвани формати за хора с увреждания;
5. призовава Комисията да работи в тясно сътрудничество с държавите членки, държавите кандидатки и организациите на гражданското общество с цел разработване на учебни програми за информационна, медийна и касаеща данните грамотност и осведоменост за алгоритмите и достигане до всички граждани чрез формално, неформално и самостоятелно образование и чрез учене през целия

живот; счита, че журналистите следва също така да имат достъп до подходящо обучение и че това може да се постигне както чрез обучение на работното място, така и чрез обучение, предлагано от училищата по журналистика; счита, че актуализираният план за действие в областта на цифровото образование може да играе роля за улесняването на тези инициативи, доколкото включва медийната грамотност сред своите приоритети;

6. призовава медийната грамотност да бъде рационализирана и интегрирана в други програми на ЕС, които подкрепят образованието и медиите като инструмент за приобщаване и за насърчаване на хората да развиват критично мислене;
7. подчертава важността на това да се гарантира онлайн и офлайн медийният плурализъм, който в момента е под сериозна заплаха поради прекомерната концентрация на собствеността върху медиите, и посочва, че това на свой ред би могло да доведе до това доминиращите участници в медийния сектор да използват информацията за преследване на политически, социални и търговски цели и да представляват заплаха за демократичната конкуренция, включително на местно и регионално равнище; призовава за равнопоставени условия на конкуренция и правна яснота, за да се гарантира качеството, разнообразието и надеждността на наличната информация, и признава, че публичните органи имат както задължението да се въздържат от ограничаване на свободата на изразяване, така и позитивното задължение за приемане на правна и политическа рамка, която да насърчава развитието на свободни и плуралистични медии; припомня необходимостта от прозрачна информация относно собствеността на медиите и източниците на тяхното финансиране и отново заявява, че тази информация следва да бъде лесно достъпна за широката общественост с цел насърчаване на атмосфера на доверие в медиите;
8. подчертава, че работещите в медиите и дейците на изкуството често работят в несигурни условия по отношение на своите договори, заплати и социални гаранции, което излага на риск тяхната способност да работят ефективно и по този начин възпрепятства плурализма и свободата на медиите; изисква от Комисията да работи в тясно сътрудничество с държавите членки с цел подобряване на статута и условията на труд на хората на изкуството;
9. подчертава възгледа, че недискриминационното, цялостно и балансирано отразяване от медиите е от съществено значение за едно свободно и добре информирано общество в Европа; призовава Комисията и държавите членки да насърчават приобщаваща медийна среда, зачитаща равенството между половете, в която представители на малцинствата, мигранти и бежанци, както и членове на ЛГБТИ+ общностите и хора с увреждания да заемат творчески и ръководни позиции, и да подкрепят проекти за многоезични медии и медии без бариери, което от своя страна би допринесло за намаляване на стереотипите в медиите;
10. счита, че в борбата с дезинформацията и невярната информация основните принципи за достъп до информация и преди всичко свободата на изразяване, включително творческата свобода, следва винаги да имат превес при условия на точност, независимост, справедливост, поверителност, хуманност, отчетност и прозрачност; изразява загриженост относно случаите, в които правителства

подкопават свободата на медиите, включително творческата свобода, под предлог, че водят борба с дезинформацията; признава правото на творческа свобода и необходимостта да се подчертае това в контекста на по-широката рамка на основните свободи и свободата на изразяване; подчертава необходимостта да се включи свободата на художествено изразяване сред специфичните цели на програмата „Творческа Европа“ за периода 2021 – 2027 г.;

11. счита, че всеки бъдещ механизъм на ЕС в областта на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права трябва да заложи свободата на медиите, включително творческата свобода, като основен стълб на демократичната система;
12. припомня, че гръбнакът на всяка демокрация са независимите, безпристрастни, професионални и отговорни медии, чиято цел е да информират и да насърчават дебат; подчертава, че националните, регионалните и местните медии, и по-специално обществените медии, имат важна отговорност да служат на обществения интерес и да отразяват адекватно културното, езиковото, социалното и политическото многообразие на нашите общества, както и да информират подробно обществеността за всички теми, които имат отношение към тяхното ежедневие, включително да информират по независим и обективен начин за политиките и темите в ЕС; забелязва, че в някои държави членки това многообразие не е отразено по подходящ начин и медиите не предоставят адекватна и обективна информация относно политиките на ЕС; настоятелно заявява, че е необходимо да се коригира това положение;
13. призовава Комисията да разработи, в тясно сътрудничество с държавите членки и организациите на гражданското общество, специфична за сектора всеобхватна стратегия, която да гарантира равен достъп до надеждни източници на информация и подкрепя за укрепването на независимите медии и качествената журналистика, включително чрез съживяване на местните новинарски екосистеми; подчертава, че тази стратегия ще спомогне за ефективното справяне с разпространението на дезинформация и погрешна информация, включително по време на предизборни кампании;
14. подчертава, че новинарските медии са обществено благо от критично значение, което позволява на отделните хора да вземат информирани решения; във връзка с това подчертава, че достъпът до информация и качествена журналистика е от първостепенно значение за демокрацията; отново подчертава важността на това да се гарантира защитата на журналистите и журналистическите източници; призовава Комисията да включи изследвания и курсове по независима журналистика в подходящи финансирани от ЕС проекти и програми;
15. счита, че държавната намеса или търговският натиск върху редакционните политики подкопават свободната журналистика и демократичните дебати; счита, че гарантирането на свободата на медиите и при определени обстоятелства – поемането на редакционна отговорност също са важни от гледна точка на предоставянето на информация относно широкомащабните платформи, които публикуват или излъчват новини и програми, пряко или чрез ползватели; подчертава необходимостта от по-добро сътрудничество между органите и

онлайн платформите за справяне със словото на омразата; припомня, че с Директивата за аудио-визуалните медийни услуги бяха изготвени правила, отнасящи се до проблема със словото на омразата, защитата на малолетните и непълнолетните, независимостта на националните медийни регулаторни органи, прозрачността, задълженията за медийна грамотност и публикуването на реклами; припомня, че прилагането и спазването на директивата следва да бъдат прозрачни, да подлежат на оценка и да са насочени към гарантиране на непрекъсната свобода на медиите в дългосрочен план;

16. изразява сериозна загриженост относно положението в някои държави членки, свързано с въвеждането на закони в областта на медиите, позволяващи по-голяма политическа намеса, поради което медиите, публични или частни, са принудени да отстъпят от принципа на безпристрастност, като това се потвърждава, наред с другото, от данни от световния индекс за свобода на печата за 2020 г. на Репортери без граници;
17. призовава държавите членки да осигурят по-добра защита на личната безопасност на журналистите, и по-специално на разследващите журналисти; подчертава, че подаването на сигнали за нередности е съществена част от разследващата журналистика; настоятелно заявява, че когато действат в интерес на обществото, журналистите трябва да бъдат обект на правна защита, а не на съдебно преследване; подчертава, че сплашващите актове на агресия, включително кибертормозът, срещу журналисти застрашава свободата на изразяване на мнение; подчертава особеното значение на защитата на журналистическите източници; призовава държавите членки да гарантират, че техните правни рамки и практики в областта на правоприлагането осигуряват подкрепа, защита и помощ за журналистите и работещите в медиите; отново отправя своя призив към Комисията да предложи директива относно стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността;
18. призовава държавите членки и медийните организации да гарантират, че журналистите могат да извършват работата си съгласно най-високите стандарти, като им се осигурят справедливо възнаграждение, добри условия на труд, защита на журналистическите източници, редакторска подкрепа за журналистическите разследвания, независима редакторска дейност, при непрекъснато качествено обучение за лицата, работещи в медиите – както договорно наети, така и работещи на свободна практика, като предпоставки за балансирано, основано на факти репортерство;
19. призовава Комисията да увеличи своята пряка и непряка подкрепа за качествена журналистика и независимите медийни организации, като гарантира принципа на сделката между несвързани лица; посочва, че медиите бяха изправени пред системна пазарна неефективност, която възпрепятства устойчивостта на качествената журналистика, особено на по-малките пазари, включително местните и регионалните медийни пазари, много преди кризата, свързана с COVID-19; счита, че към медийния сектор следва да бъде насочена допълнителната подкрепа, предлагана по време на кризата с COVID-19, тъй като достъпът до информация е съществена част от борбата срещу пандемията;

20. счита, че създаването на подходяща среда и на еднакви условия на конкуренция са от жизненоважно значение за смекчаване на отрицателните последици от бизнес модела на доминиращите онлайн платформи, които допринесоха за това аудиторията и рекламата да преминат предимно онлайн; подчертава, че рекламата в интернет е все повече насочена към малки целеви групи и приходите от нея са все по-стандартизирани, основно в полза на онлайн платформите, което означава, че медийните услуги трябва да осигуряват нови и иновативни оферти; подчертава, че подходящата рамка включва, наред с другото, третиране на онлайн средата по същия начин като офлайн средата, включително и по отношение на рекламирането и данъчното облагане; подчертава значението на актуализирането на законодателството на ЕС в областта на конкуренцията на цифровия пазар и изтъква необходимостта от засилване на отговорността и актуализиране на рамката за отговорност за онлайн платформите; счита, че онлайн платформите, действащи като пазачи на информационния вход, трябва да гарантират, че надеждното и качествено медийно съдържание е лесно достъпно и не се подкопава; счита, че мерките, предприети от тези платформи, следва да бъдат съобразени със съответните пазари, като се зачитат националните езикови закони и регионалните езици; при все това изтъква, че всички нови задължения следва да бъдат пропорционални и практическото им прилагане следва да отчита пазарния дял и финансовия капацитет на съответните доставчици, за да се спомогне за създаване на равнопоставени условия и да се насърчава конкуренцията, вместо тя да се потиска;
21. изтъква факта, че местните и общностните медийни организации са ключови структури за насърчаване, производство и разпространение на информация и факти, свързани с местни и малцинствени артистични и културни прояви; счита, че те са важен инструмент за поддържането на медийния плурализъм и мултикултурната среда в Европа; счита, че обществените медии следва също да участват като заинтересовани страни в програмите на ЕС, посветени на насърчаването на журналистиката и медийната грамотност, и призовава държавите членки да им предоставят подходяща подкрепа, като гарантират, че те изпълняват своите образователни и културни функции;
22. признава интернет за нов общ цифров източник на информация, който предоставя на хората нови възможности за участие, дискусии, формиране на мнения и споделяне на информация; подчертава, че решенията, взети от медийни платформи – например по отношение на техните обществени норми или алгоритмите за препоръки – имат значителни последици за упражняването на свободата на изразяване, правото на получаване на безпристрастна информация, свободата на медиите, плурализма и демокрацията; призовава ЕС да осигури гаранции за платформите с оглед зачитането на основните права и свободата на словото;
23. подчертава, че държавите членки трябва да гарантират свободата на обществените медии от цензура и политическо влияние, тъй като те имат задължението да бъдат плуралистични и да информират обществеността, като същевременно отразяват културното и политическото многообразие; настоятелно призовава правителствата на държавите членки да не се намесват в редакционните решения;

24. припомня заключенията на Съвета от 2018 г. относно укрепването на европейското съдържание в цифровата икономика, в които се признава значението на съдържанието, създадено от медиите, „както и от други сектори на културата и творчеството“ като „основни стълбове на социалното и икономическото развитие на Европа“;

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	22.9.2020
Резултат от окончателното гласуване	+: 25 -: 3 0: 2
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Asim Ademov, Isabella Adinolfi, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Hannes Heide, Irena Joveva, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Salima Yenbou
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Isabel Benjumea Benjumea, Loucas Furlas, Łukasz Kohut, Marcel Kolaja, Elżbieta Kruk, Martina Michels, Diana Riba i Giner, Monica Semedo

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

25	+
PPE	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Loucas Furlas, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen
S&D	Hannes Heide, Lukasz Kohut, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
RENEW	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
VERTS/ALE	Marcel Kolaja, Diana Riba i Giner, Salima Yenbou
ECR	Dace Melbārde
GUE/NGL	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels
NI	Isabella Adinolfi

3	-
PPE	Isabel Benjumea Benjumea
ECR	Elżbieta Kruk, Andrey Slabakov

2	0
	Gilbert Collard, Gianantonio Da Re

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“